

**Sprawozdanie z pracy Pełnomocnika Wojewody Podkarpackiego
do Spraw Mniejszości Narodowych i Etnicznych w 2022 r.**

1. Liczba spotkań ze środowiskami mniejszości narodowych i etnicznych, w tym organizowanych z inicjatywy Pełnomocnika.

W 2022 r. zostało zorganizowane dwa spotkania z asystentami romskimi, nauczycielami wspomagającymi oraz pracownikami jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych działających na rzecz mniejszości romskiej. Jedno spotkanie zatytułowane „Nie przegraj młodości” dotyczyło zapobieganiu uzależnieniom wśród młodzieży i było prowadzone przez specjalistów z Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie. Drugie spotkanie w formie on-line dotyczące problemów wychowawczych było realizowane we współpracy ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach.

Spotkania z Dyrekcją Zespołu Szkół nr 2 w Przemyślu (ukraiński język nauczania) dotyczące bieżących problemów w działalności placówki.

Robocze spotkania (bardzo częste) z przedstawicielami Związku Ukraińców w Polsce Oddział w Przemyślu, dotyczące współpracy w zakresie działalności punktów recepcyjnych działających na terenie województwa podkarpackiego.

2. Koordynowanie na obszarze województwa działań organów administracji rządowej, realizujących zadania na rzecz mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Zadania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa podkarpackiego realizuje Kurator Oświaty, Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków oraz Policja. Przekazują one na bieżąco Pełnomocnikowi Wojewody Podkarpackiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych informacje na temat podjętych działań i efektach tych działań, dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych. Pełnomocnik monitoruje sytuację w zakresie bezpieczeństwa mniejszości narodowych i etnicznych. Współpracuje w tym zakresie z Pełnomocnikiem Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka w Policji. Przedstawiciel Kuratora Oświaty jest członkiem komisji oceniającej wnioski złożone do Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce. Przedstawiciele Kuratorium Oświaty uczestniczą w spotkaniach Podkarpackiej Szkoły Wolności i Tolerancji.

3. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw mniejszości i przeciwdziałanie ewentualnemu naruszaniu tych praw i dyskryminacji osób należących do mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

W 2022 r. odbyły się kolejne spotkania Podkarpackiej Szkoły Wolności i Tolerancji. Inicjatywa ta ma na celu propagowanie wśród młodzieży zasad tolerancji, wolności wypowiedzi i przeciwdziałaniu dyskryminacji. Od momentu powołania czyli od 2019 r. cyklicznie organizowane są spotkania z młodzieżą, gdzie dyskutowano na temat zagrożeń dla tolerancji i wolności, jakie występują w Polsce i Europie w świecie realnym i wirtualnym. W ramach Podkarpackiej Szkoły Wolności i Tolerancji odbywały się zajęcia z prawnikami, socjologami, psychologami, funkcjonariuszami Policji oraz Służby Więziennej a także historykami. Odbyły się debaty nt. mowy nienawiści, hejtu, stalkingu, współczesnych przejawów nietolerancji i dyskryminacji, a także dotyczące odpowiedzialności karnej, cywilnej oraz odpowiedzialności za zachowania godzące w wolności i prawa drugiego człowieka, jakie mogą zaistnieć w środowisku szkolnym. Spotkania w 2022 r. (czerwiec i październik) dotyczyły głównie bezpieczeństwa transgranicznego i ruchów migracyjnych.

4. Podejmowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Pełnomocnik Wojewody podejmował interwencje w Komendzie Miejskiej Policji w Rzeszowie dotyczące mowy nienawiści w stosunku do przedstawicieli mniejszości ukraińskiej i łemkowskiej. W związku z dużym ruchem migracyjnym w I połowie 2022 r. Pełnomocnik współpracował z koordynatorami punktów recepcyjnych działających na terenie województwa podkarpackiego w zakresie wsparcia romskiej mniejszości etnicznej wjeżdżającej z terenu Ukrainy.

5. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw osób posługujących się językiem regionalnym – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Nie dotyczy

6. Lista organizacji mniejszości narodowych i etnicznych, z którymi Pełnomocnik jest w stałym kontakcie

- Stowarzyszenie Romów Bahtałe Roma w Jaśle,
- Stowarzyszenie Roma w Rzeszowie,
- Związek Ukraińców w Polsce Oddział w Przemyślu,
- Mieleckie Stowarzyszenie Pomocy i Wsparcia „Rozwiązanie” w Mielcu

7. Lista znanych Pełnomocnikowi organizacji i środowisk mniejszości narodowych i etnicznych działających na terenie województwa

- Związek Ukraińców w Polsce, Oddział w Sanoku;
- Związek Ukraińskiej Młodzieży Niezależnej; Przemyśl,
- Stowarzyszenie „Ukraiński Dom Narodowy”; Przemyśl,
- Stowarzyszenie „Ukraińskie Dziedzictwo”; Przemyśl,
- Stowarzyszenie Parne Roma w Jaśle; Jasło,
- Stowarzyszenie Mniejszości Narodowej Romów w Stalowej Woli;
- Towarzystwo na Rzecz Rozwoju Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej;
- Fundacja Centrum Historii Polskich Żydów; Dynów,
- Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Ziemi Dukielskiej „Sztetl Dukla”;
- Fundacja Chasydów Leżajsk-Polska; Leżajsk,

8. Współpraca Pełnomocnika z innymi instytucjami lub organizacjami, zajmującymi się problematyką mniejszościową – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie
- 9.

Pełnomocnik pozostaje w stałym kontakcie z pracownikami Kuratorium Oświaty w Rzeszowie w sprawach dotyczących realizacji zadań oświatowych kierowanych do mniejszości narodowych i etnicznych oraz Pełnomocnikiem Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka w kwestiach bezpieczeństwa mniejszości narodowych i etnicznych. Pełnomocnik współpracuje z

jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi które realizują zadania Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w 2022 r. na terenie Jasła i Mielca. Udziela wsparcia merytorycznego w zakresie realizacji zadań Programu. Monitoruje pracę świetlic integracyjnych prowadzonych przez organizacje pozarządowe ze środków Programu. Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych koordynował na terenie województwa podkarpackiego akcję pomocy humanitarnej „Polakom na Ukrainie”.

10. Udział Pełnomocnika lub innych osób zajmujących się sprawami mniejszości narodowych i etnicznych w organizowanych przez mniejszości narodowe i etniczne imprezach i spotkaniach, na które zostali zaproszeni w ramach kreowania pozytywnego wizerunku mniejszości narodowych i etnicznych (proszę wymienić)

- Święto Objawienia (Jordan) – Parafia Archikatedralna w Przemyślu,
- Panachyda – Uroczystości z okazji Święta Ukraińskiej Pamięci Narodowej – Przemyśl,
- Udział w obchodach Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu.
- Święto mniejszości niemieckiej organizowane przez Szkołę Językową „Germanitas” w Rzeszowie,
- Przedświąteczne spotkanie w Szkole Podstawowej Nr 1 w Rzeszowie (mniejszość romska i ukraińska),
- Mikołajki dla dzieci ze Szkoły Podstawowej Nr 1 w Rzeszowie (mniejszość romska i ukraińska).
- Łemkowski Kermesz w Olchowcu,
- Święto Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej.

11. Czy w minionym roku zaszła konieczność podjęcia przez Pełnomocnika interwencji w sytuacjach konfliktowych?

TAK
 NIE

12. Jeśli odpowiedź na powyższe pytanie była twierdząca, proszę o krótkie opisanie poniżej interwencji (w tym mediacji) podjętych w takich sytuacjach.

13. Opis pozostałych najważniejszych działań podjętych przez Pełnomocnika w ostatnim roku, w tym m.in. opis wdrażanych programów dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych oraz działań podjętych w celu szerokiego informowania społeczeństwa większościowego o efektach działań w ramach Programu integracji¹

W 2022 r. realizowano na terenie województwa podkarpackiego „Program na rzecz integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”. Wnioski do Programu złożyły zarówno jednostki samorządu terytorialnego (5) jak i organizacje pozarządowe (2), z tego jedna organizacja romska. Komisja oceniająca, powołana zarządzeniem Wojewody Podkarpackiego, pozytywnie oceniła 11 wniosków dotyczących zadań edukacyjnych i jeden wniosek remontowy.

¹ Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030

Decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wnioski te zostały zakwalifikowane do realizacji na terenie województwa podkarpackiego. Łącznie na realizację zadań edukacyjnych przyznano 357 tys. zł dotacji. Beneficjenci zrealizowali wszystkie zadania. Realizowane zadania dotyczyły działalności świetlicowej, zakupu pomocy dydaktycznych czy też działań integracyjnych organizowanych przez szkoły ze środków Programu. Jedno zadanie realizowane przez stowarzyszenie romskie dotyczyło pokrycia kosztów opieki/edukacji przedszkolnej. Pełnomocnik w 2022 r. prowadził monitoring pracy świetlic integracyjnych działających na terenie województwa podkarpackiego ze środków Programu. Przeprowadzono również jedną kontrolę realizacji zadań Programu w 2021 r. przez Mieleckie Stowarzyszenie Pomocy i Wsparcia „Rozwiązanie”. Kontrola prowadzona była wspólnie z Wydziałem Finansów i Budżetu Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego.

14. Inne uwagi

Pełnomocnik Wojewody Podkarpackiego
ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

(-)

Małgorzata Majka-Onyszkiewicz